

Τι γράφει ο Κ. Σημίτης για διαπλοκή και διαφθορά

Του ΤΑΣΟΥ ΠΑΠΠΑ

Μια διαδρομή οκτώ χρόνων περιγράφεται στις 620 σελίδες του βιβλίου «Πολιτική για μια δημοκρατική Ελλάδα 1996-2004», εκδ. «Πόλις», του πρώην πρωθυπουργού Κώστα Σημίτη. Μια συναρπαστική πορεία με συγκρούσεις, με απογοητεύσεις, με μεγάλες πολιτικές επιτυχίες, αλλά και με αστοχίες.

Με συνοπτικό τρόπο κάνει ο ίδιος τον απολογισμό της κυβερνητικής θητείας του στο κεφάλαιο «Υστερόγραφο».

Σ' αυτές τις δύο σελίδες είναι συγκεντρωμένες οι περισσότερες αυτοκριτικές νύξεις του συγγραφέα Κ. Σημίτη:

- «Πετύχαμε μεγάλους στόχους, ωστόσο έμειναν και εκκρεμότητες. Σε κάποιους τομείς δεν τα κατάφερα όπως θα ήθελα», παραδέχεται.
- «Δεν άλλαξαν δραστικά τα πράγματα. Δεν πραγματοποιήθηκαν οι μεταρρυθμίσεις που θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν», ομολογεί.
- «Καθυστερήσαμε ή διστάσαμε να προχωρήσουμε», γράφει μετά. «Πολλές φορές διόρθωσα τις θέσεις ή τις πρακτικές της κυβέρνησης, άλλες φορές όμως όχι».
- «Επέμενα και σε απόψεις που δεν είχαν την αποδοχή της πλειοψηφίας γιατί πίστευα σ' αυτές. Τις θεωρούσα σπόρους που μπορούσαν να επηρεάσουν μελλοντικές εξελίξεις», τολμά να σημειώσει ο πρώην πρωθυπουργός.
- ...«Στο τέλος η πλειονότητα προτίμησε άλλους δρόμους. Η αλλαγή κρατάει ζωντανή τη δημοκρατία. Ο λαός είναι ο κριτής των πολιτικών, ο δε χρόνος ο αντικειμενικότερος όλων», σκέφτεται. Και παραθέτει γραπτώς τη σκέψη του.

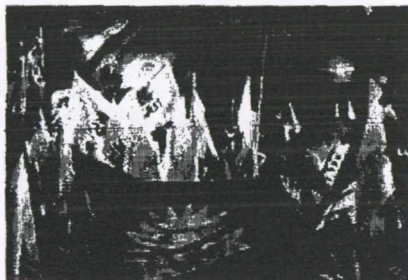
Ο Κ. Σημίτης είναι συμφιλιωμένος με τον εαυτό του. Θεωρεί ότι έπραξε το καθήκον του, όσο καλύτερα μπορούσε και όσο του το επέτρεπαν οι συνθήκες στο κόμμα του και στην κοινωνία. Το βιβλίο αυτό όμως δεν αποτελεί «την πολιτική διαθήκη του». Νιώθει μάχιμος και αυτό φαίνεται σε κάθε επιμέρους κεφάλαιο.

Τώρα, το αν η φράση του «πάρα πολλά όμως μένουν να γίνουν και αποτελούν τη βάση για άλλα βήματα» ενσωματώνει την επιθυμία του για μελλοντική προσωπική προσφορά στο πολιτικό γίγνεσθαι, είναι κάτι που μόνον αυτός μπορεί να το απαντήσει. Οποτε και όπως το θελήσει.

Επί της ουσίας: Δεν είναι αρκούντως αποκαλυπτικός εκεί όπου η φημολογία σε μεγάλο βαθμό έχει υποκαταστήσει την πραγματικότητα (Ιμια, Οτσαλάν, διαδοχή) και δεν φωτίζει επαρκώς τις διεργασίες που τον έφεραν στην κορυφή το 1996 και τις παρασκηνιακές κινήσεις που τον οδήγησαν στην απόφαση για έξοδο το 2004. «Ελαχιστοποιεί» επίσης την καθοριστική συμβολή ορισμένων προσώπων-συνεργατών του στις πολλές εσωκομματικές αναμετρήσεις, παρουσιάζει με λεπτομέρειες μέχρις εξαντλήσεως τα πεπραγμένα των κυβερνήσεών του, πολλές φορές εις βάρος της ανάγκης για εμβάθυνση στα μεγάλα διακυβεύματα-στοιχήματα που αντιμετώπισε ο εκσυγχρονισμός, αποδραματοποιεί κάποια κρίσιμα γεγονότα (π.χ. απειλή παραίτησης από την πρωθυπουργία σε μια συνεδρίαση του Εκτελεστικού Γραφείου). Και, βεβαίως, δεν αναφέρει (ποιος, άλλωστε, θα το περίμενε από έναν πολιτικό τύπου Σημίτη) πικάντικες σκηνές, σκαμπρόζικα επεισόδια, στιγμές χαλάρωσης.

Όμως, είναι καίριος και ενίοτε δημιουργικά στοχαστικός όταν αποφασίζει να παίξει το ρόλο του πολιτικού αναλυτή. Κοντολογίς, ο συγγραφέας Κώστας Σημίτης γράφει λιγότερα απ' όσα ο πολιτικός Κώστας Σημίτης γνωρίζει αλλά κι απ' αυτά

που έχει μάθε ένας καλά ενημερωμένος δημοσιογράφος. Ίσως γιατί ισχύει αυτό που υπαινιχθήκαμε προηγουμένως: αισθάνεται ότι δεν έχει κλείσει ο κύκλος του και κατά συνέπεια δεν θα ήταν φρόνιμο να ρηγματώσει τις σχέσεις του με τους συντρόφους του στο ΠΑΣΟΚ.

Ίδού πώς αξιολογεί μερικούς από τους σταθμούς της οκταετίας του, καθώς και τα πρόσωπα που πρωταγωνίαστησαν σε διάφορες φάσεις:

* Για την κρίση των Ιμιών, θεωρεί ότι ο τότε αρχηγός ΓΕΕΘΑ ναύαρχος Λυμπέρης «ήταν ο κατ' εξοχήν υπεύθυνος για τις παραλείψεις και τις αδυναμίες τη νύχτα της κρίσης».

* Για την υπόθεση Οτσαλάν, κάνει λόγο για τη λειτουργία και τη δράση ενός παρακράτους το οποίο είχε διαβρώσει τις υπηρεσίες: «Η παράνομη είσοδος του Οτσαλάν στην Ελλάδα ήταν προϊόν σχεδιασμένης επιχείρησης από πρόσωπα που "ανέλαβαν" δημόσια εξουσία την οποία ουδείς τους είχε αναθέσει. Υπερπατριώτες θεώρησαν ότι ξέρουν ν' ασκήσουν εξωτερική πολιτική καλύτερα απ' ό,τι η νόμιμη κυβέρνηση. Απόγειο ανευθυνότητας και επιπολαιότητας».

* Για την εκλογή του στη θέση του πρωθυπουργού: «Εκπροσωπούσα, με τα στελέχη που συνεργάστηκαν μαζί μου, την ανανέωση της πολιτικής ηγεσίας και τη ρήξη με τη διολίσθηση προς την ακυβερνησία. Ο κομματικός μηχανισμός ήταν η πιο οργανωμένη δύναμη και πίστευε πως θα ήταν αυτός που θα καθόριζε τα πράγματα. Δεν το πέτυχε επειδή είχε χάσει τη δύναμη να πείθει λόγω της στάσης του τους τελευταίους μήνες του 1995».

* Για τη διαδοχή στο ΠΑΣΟΚ: «Στην επιλογή μου να συνεννοηθώ με τον Γ. Παπανδρέου και όχι με άλλους που θα μπορούσαν να με διαδεχτούν, δεν έπαιξαν ρόλο ούτε συμπάθειες ούτε αντιπάθειες. Μόνο αυτός είχε τη μεγαλύτερη αποδοχή στην κοινή γνώμη και θα μπορούσε να εξασφαλίσει τόσο μια ομαλή διαδοχή, όσο και μια νίκη στις εκλογές».

Ακολουθεί απόσπασμα από το βιβλίο του Κ. Σημίτη για τα ΜΜΕ και τα οικονομικά συμφέροντα.

Στην Ελλάδα το πρόβλημα επηρεάζεται από το μικρό μέγεθος της αγοράς.

Πολλοί παλεύουν για μια θέση στον ήλιο και πιέζουν την πολιτεία για να την εξασφαλίσουν. Η δυνατότητα επηρεασμού της κοινής γνώμης αποτελεί για τις επιχειρήσεις ένα ισχυρό όπλο στην προσπάθειά τους να επηρεάσουν τις κυβερνητικές αποφάσεις, είτε θετικά είτε αρνητικά. Το χρησιμοποιούν κατά κανόνα αδιάστακτα για να διευρύνουν τις εργασίες τους ή να τύχουν ιδιαίτερης μεταχείρισης.

Η άποψη που καλλιέργησε η Νέα Δημοκρατία και αποδέχτηκε και η υπόλοιπη αντιπολίτευση ήταν ότι όλα αυτά τα θέματα έχουν σχέση μόνο με την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Αλλά κόμματα δεν αφορά η διαπλοκή...

Η θέση αυτή, βέβαια, δεν έχει καμιά σχέση με την πραγματικότητα. Τα προβλήματα που προκύπτουν από την άσκηση οικονομικής εξουσίας και τον έλεγχο της είναι άμεσα συνδεδεμένα με τη λειτουργία της κοινωνίας.

Όλα τα κόμματα είναι αναγκασμένα να παίρνουν θέσεις και να διαμορφώνουν στάσεις που είτε προωθούν είτε θίγουν οικονομικές δραστηριότητες. Η Νέα Δημοκρατία υπερασπίστηκε επανειλημμένα, αλλά και στηρίχτηκε επανειλημμένα από οικονομικά συμφέροντα.

Δεν είναι λίγες οι ερωτήσεις και αναφορές στη Βουλή βουλευτών της αντιπολίτευσης που μετέφεραν λέξη προς λέξη ενστάσεις και διαμαρτυρίες εταιρειών που δεν πέτυχαν σε διαγωνισμούς. Ορισμένες θέσεις της Νέας Δημοκρατίας σε σχέση με τα δημόσια έργα αποτελούσαν

άποψη συγκεκριμένου επιχειρηματία, με την οποία διαφωνούσε η πλειονότητα των κατασκευαστών.

Συγκεκριμένα εφοπλιστικά συμφέροντα καθόρισαν την απόφασή της να εναντιωθεί στην απόσυρση των μονοπύθμενων πετρελαιοφόρων, που αποτελούσε πολιτική της Ε.Ε. και της ελληνικής κυβέρνησης.

Ορισμένα ΜΜΕ ταυτίζονταν με την τότε αντιπολίτευση όποτε και όταν θεωρούσαν ότι η μεταχείρισή τους από την κυβέρνηση δεν ήταν εκείνη που ήθελαν. Πρόστιμα του ΕΡΣ, απαιτήσεις καταβολής φόρων καθόριζαν την πολιτική τους στάση.

Η Νέα Δημοκρατία μόλις έγινε κυβέρνηση ανέτρεψε την ισχύουσα νομοθεσία στα θέματα των μελετών, διότι οι μηχανικοί και μελετητές θεωρούσαν ότι επιβαρύνονται με υποχρεώσεις απέναντι στους πολίτες και το δημόσιο που δεν ήθελαν.

Αλλά και τα κόμματα της παραδοσιακής Αριστεράς κατά κανόνα υπερασπιζόνταν τις θέσεις επαγγελματικών οργανώσεων, π.χ. των δικηγόρων, αδιαφορώντας για το αν οι θέσεις αυτές συμφέρουν ή όχι τους πολίτες.

Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ όφειλε να πάρει μερικές πολύ συγκεκριμένες αποφάσεις. Για παράδειγμα, θα ζητούσε ή όχι από την Ευρωπαϊκή Ένωση για ορισμένους τομείς, όπως οι τηλεπικοινωνίες, και για περιορισμένο χρόνο τη δυνατότητα να αναθέτει αποκλειστικά σε ελληνικές βιομηχανικές επιχειρήσεις την κατασκευή υλικού, δικαίωμα που είχαν ασκήσει οι άλλες ευρωπαϊκές χώρες για να ενισχύσουν την εγχώρια βιομηχανία;

Θα επιδίωκε ενίσχυση της δημιουργίας μεγάλων ανταγωνιστικών επιχειρήσεων στον τομέα των κατασκευών ή θα άφηνε στην ελληνική αγορά τις ξένες επιχειρήσεις χωρίς ανταγωνιστές;

Θα ανέθετε την κατασκευή πολεμικών πλοίων σε ελληνικές ναυπηγικές επιχειρήσεις έστω και με δυσμενέστερους οικονομικούς όρους για να αποκτήσει η χώρα τεχνολογία και να διατηρήσει την απασχόληση;

Τελικά σε όλες αυτές τις περιπτώσεις η κυβέρνηση αποφάσισε να διατηρήσει το επίπεδο απασχόλησης και να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας. Προτίμησε, έτσι, συχνά την εγχώρια βιομηχανία. Στην απόφασή της αυτή βρήκε σταθερά απέναντί της κάποιες ελληνικές επιχειρήσεις και την αντιπολίτευση που κραύγαζε για διαπλοκή.

Απέναντί της ήταν ιδίως οι αντιπρόσωποι ή οι εν δυνάμει αντιπρόσωποι ξένων επιχειρήσεων, που προτιμούσαν τα είδη να εισάγονται από αυτούς από το εξωτερικό, χωρίς να παράγουν καμιά απασχόληση και προστιθέμενη αξία στην Ελλάδα.

Απέναντί της ήταν, όμως, και πολλοί που ασπάζονταν την άποψη ότι «οι δουλειές πρέπει να μοιράζονται». Ενας δρόμος, για παράδειγμα, να κατασκευάζεται από όσο το δυνατόν περισσότερους εργολάβους, ώστε να επιζησουν και οι μικροί. Η συνταγή αυτή της «μοιρασιάς» της δουλειάς σε όσο το δυνατόν περισσότερους, όταν εφαρμόστηκε για να προλάβει συνεχείς διαμάχες, προκάλεσε καθυστερήσεις, κακοτεχνίες, αδυναμία εκτέλεσης των έργων και πάντα αύξηση του κόστους.

Διότι, βέβαια, δεν έχουν όλες οι επιχειρήσεις και ιδίως οι πολύ μικρές τα κεφάλαια, την τεχνογνωσία και την οργάνωση για να εκτελέσουν έργα μεγάλου μεγέθους.

Παράδειγμα για το πού οδηγεί η συμμετοχή όσο το δυνατόν περισσότερων είναι η πρώτη φάση του Κτηματολογίου. Το έργο εξαιρέθηκε από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και η Ελλάδα αναγκάστηκε να επιστρέψει τις κοινοτικές επιδοτήσεις διότι πολλές από τις επιχειρήσεις που το ανέλαβαν δεν μπόρεσαν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους.

Διαμαρτυρίες δεν υπήρξαν, όμως, μόνο από εκείνους που υφίσταντο τις σκληρές συνέπειες του ανταγωνισμού. Πιο έντονα διαμαρτύρονταν οι «μεγάλοι», που δεν ήταν σε θέση να συμμετάσχουν σε ένα διαγωνισμό ανταγωνιστικά, διότι δεν διέθεταν τις τεχνικές προϋποθέσεις. Θεωρούσαν, παρ' όλα αυτά, ότι δικαιωματικά τούς ανήκουν κάποιες δουλειές, ή ακόμα ότι κάποιοι «αντίπαλοι» τους δεν πρέπει να αναπτυχθούν.

Ησχέση της πολιτείας με τα ΜΜΕ που εξασφαλίζει την πολυφωνία και την ελεύθερη πληροφόρηση των πολιτών, αλλά και μειώνει τους κινδύνους της χειραγώγησης δεν διαμορφώνεται ούτε με ένα νόμο ούτε με περισσότερο μέτρα από τη μια στιγμή στην άλλη.

Στον ραδιοτηλεοπτικό τομέα οι τεχνολογικές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις θα είναι συνεχείς. Μια αποτελεσματική ρύθμιση απαιτεί συνεχή προσπάθεια, πολιτικές που προσαρμόζονται στις τεχνολογικές και οικονομικές εξελίξεις.

Η συζήτηση για τη «διαπλοκή» συγκάλυψε ένα πιο σημαντικό για την κοινωνία πρόβλημα, πολύ δύσκολο αντιμετώπισιμο. Η τηλεοπτική εικόνα, για να πείθει, καλλιεργεί το αρεστό.

Τονίζει την ανασφάλεια εφόσον οι πολίτες αισθάνονται ανασφαλείς, προβάλλει την εικόνα της αδικίας, γιατί τα θύματα είναι συμπαθή και το κοινό ταυτίζεται μ' αυτά, υποστηρίζει την ευθύνη των μεγάλων και καλύπτει τους άτυχους μικρούς.

Οι λόγοι γι' αυτή τη στάση είναι προπαντός επιχειρηματικοί. Η καθημερινή ζωή ως μελόδραμα, η πολιτική ζωή ως παγκράτειο, όπου όλα τα χτυπήματα επιτρέπονται, η όποια κυβέρνηση σε αμφισβήτηση και η τηλεόραση ως συνήγορος του πολίτη εξασφαλίζουν τηλεθέαση και εισπράξεις.

Όμως μια υπεύθυνη κοινωνία πολιτών δεν μπορεί να δέχεται την καθολική ισχύ των κριτηρίων της αγοράς στο χώρο της πολιτικής, της κοινωνίας και του πολιτισμού. Οφείλει να διεκδικεί και να συμβάλλει, ώστε τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα να ακολουθούν κανόνες αντικειμενικής ενημέρωσης, ποιότητας, προστασίας της αξιοπρέπειας των πολιτών και να συνεισφέρουν στη διαμόρφωση της δημοκρατικής λειτουργίας της κοινωνίας.

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ - 06/11/2005

Copyright © 2004 X. Κ. Τεγόπουλος Εκδόσεις Α.Ε.